

A Szegedi Ítéltábla mint másodfokú bíróság a Szegeden, 2015. október 1. napján tartott fellebbezési nyilvános ülés alapján meghozta a következő

Í T É L E T E T :

Az emberölés büntette miatt a vádlott ellen indított büntetőügyben a **Kecskeméti Törvényszék** 2015. április 16. napján kihirdetett **8.B.17/2015/23.** számú ítéletét

m e g v á l t o z t a t j a :

A vádlott cselekményeit

erős felindulásban elkövetett emberölés büntettének (Btk. 161. §) és **emberölés büntettének** [Btk. 160. § (1) bekezdés, (2) bekezdés k) pont] **minősíti.**

A vádlottal szemben **halmazati büntetést szab ki**, és a szabadságvesztés tartamát **15 (tizenöt) év 6 (hat) hónapra enyhíti**, amelynek végrehajtási fokozatát **börtönben határozza meg.**

Egyebekben az elsőfokú ítéletet **helybenhagyja.**

Megállapítja, hogy a vádlott jelenleg **érvényes** személyazonosító igazolvánnyal **nem** rendelkezik.

A vádlott által a 2015. április 17. napjától 2015. október 1. napjáig előzetes fogvatartásban töltött időt a kiszabott szabadságvesztésbe **beszámítja.**

Kötelezi a vádlottat az első fokú eljárásban felmerült további **10.000.-(tízezer) forint** bünyügyi költség megfizetésére az államnak, a Kecskeméti Törvényszék Gazdasági Hivatalának felhívása szerint, a másodfokú eljárás során felmerült **10.000.-(tízezer) forint** bünyügyi költséget az állam viseli.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I N D O K O L Á S :

Az elsőfokú bíróság a vádlottat bűnösnek mondta ki emberölés büntettében [Btk. 160. § (1) bekezdés, (2) bekezdés f) pont és k) pont 1. fordulat]. Ezért 18 év fegyházban végrehajtandó szabadságvesztésre és mellékbüntetésül 10 év közügyektől eltiltásra ítélte.

A szabadságvesztés tartamába beszámítani rendelte a vádlott által előzetes fogvatartásban töltött időt.

Megállapította, hogy a vádlott legkorábban a szabadságvesztés büntetés kétharmad részének letöltését követő napon bocsátható feltételes szabadságra.

Rendelkezett az eljárás során lefoglalt és a Kecskeméti Törvényszék bünyjelnyilvántartásában Bny.I/32/2015. szám alatt bevételezett bűnjeljelekről akként, hogy a 16. sorszám alatti 1 db konyhakést elkobozta, míg a további bűnjeljelek lefoglalását megszüntette és azokat megsemmisíteni rendelte.

Kötelezte a vádlottat az eljárás során eddig felmerült 645.327.-Ft bünyügyi költség megfizetésére.

Az elsőfokú bíróság ítélete ellen fellebbezést jelentett be az ügyész a szabadságvesztés büntetés tartamának súlyosítása, valamint a vádlott és a védő enyhítés és eggyel enyhébb végrehajtási fokozat, börtön megállapítása érdekében.

A Szegedi Fellebbviteli Főügyészség Bf.169/2015/1-II. számú átiratában a súlyosítás érdekében bejelentett fellebbezést fenntartotta, a védelmi fellebbezéseket nem tartotta alaposnak. A tényállás kiegészítésére, a bűnösségi körülményekre tett észrevételei mellett az elsőfokú ítélet megváltoztatását és a vádlott cselekményének a Btk. 160. § (1) bekezdés, (2) bekezdés f) és k) pontja szerinti minősítését, a vádlottal szemben kiszabott szabadságvesztés tartamának súlyosítását, az elsőfokú ítélet egyéb rendelkezéseinek helybenhagyását indítványozta azzal, hogy az ítélet tábla állapítsa meg a vádlott személyi azonosító igazolványának helyes számát.

Az ítéleti tényállás kiegészítését és helyesbítését indítványozta azzal, hogy a vádlottnál a cselekmény elkövetésekor tudatszűkület **fennállhatott**, továbbá hogy az elszenvedett bántalmazások, valamint a sértettek halála között egyenes oksági összefüggés állapítható meg. További súlyosító körülményként indítványozta értékelni az elkövetés eszközének különösen veszélyes voltát.

A védő a fellebbezési nyilvános ülésen nyomatékos enyhítő körülményként indítványozta figyelembe venni a vádlott égési sérülése miatti sokkos állapotát és megbánó magatartását.

A vádlott a nyilvános ülésen a fellebbezését fenntartva hivatkozott arra, hogy vonatkozásában „rendes” elmeorvos szakértői vélemény nem készült, mert nem mindig volt ott a két szakértő. A saját sérülései vonatkozásában pedig szakértő nem vizsgálta meg, kizárólag fényképek alapján készült a sérüléseiről szakvélemény, és a tököli kórházban készült zárójelentést is kizárólag a tárgyaláson látta az igazságügyi orvosszakértő.

A vádlott és a védő által bejelentett fellebbezések alaposak, a fellebbviteli főügyészi átiratban írtakat az ítélet tábla részben, a tényállás kiegészítése és a további súlyosító körülmény értékelése kapcsán osztotta.

Az elsőfokú ítélet ellen bejelentett fellebbezések folytán az ítélet tábla a Be. 348. § (1) bekezdése alapján eljárva az elsőfokú bíróság ítéletét és az azt megelőző bírósági eljárást felülbírált. Ennek során azt állapította meg, hogy az elsőfokú bíróság az eljárási szabályok maradéktalan megtartásával folytatta le a tárgyalást.

Nem osztotta az ítélet tábla a vádlott szakértői véleményekkel kapcsolatos eljárási szabálysértésre történt hivatkozását.

A Be. 101. § (2) bekezdése alapján a halál oka és körülményei, valamint az elmeállapot vizsgálatánál két szakértőt kell alkalmazni.

Az elsőfokú eljárásban beszerzett és az elsőfokú bíróság által értékelt, a sértettek halála okának és körülményeinek, valamint a vádlott elmeállapotának szakértői vizsgálatára a fenti jogszabályi rendelkezésnek megfelelően került sor.

A 2015. április 7. napján tartott tárgyaláson 1. sz. szakértő jelent meg és adott szakvéleményt. Miután 2. sz. igazságügyi szakértő idézése a tárgyalásra „nem kereste” jelzéssel érkezett vissza, 1. sz. szakértő nyilatkozatait tartalmazó 13. sorszámú jegyzőkönyvet az elsőfokú bíróság - a kialakult bírói gyakorlatnak megfelelően - megküldte nyilatkozat tételére 2. sz. igazságügyi szakértőnek.

Az első fokú iratok között 19. sorszám alatti nyilatkozat szerint 2. sz. szakértő egyetértett 1. sz. szakértő által a tárgyaláson előadottakkal. Így a szakértők alkalmazása az eljárási szabályok betartásával történt, hiszen a két szakértő alkalmazásának a követelménye nem azt jelenti, hogy minden vizsgálatnál illetve a szakvélemény elkészítésének minden egyes mozzanatánál mindkét szakértőnek együttesen kell eljárnia, hanem csak azt, hogy valamennyi adatot mindkét szakértőnek

ismernie kell, és azok figyelembe vételével kell a két szakértőnek a közös, egymással egyező álláspontjukat tartalmazó szakvéleményüket előterjesztenie.

Az említett tárgyaláson 1. sz. szakértő a vádlott elszenvedett égési sérüléseire vonatkozóan is tett szakértői megállapításokat a nyomozati iratok között elfekvő fényképfelvételek és a 13/III. sorszám alatt csatolt Büntetés-végrehajtás Központi Kórháza által kiadott zárójelentések megtekintését követően, amely szakvélemény megalapozottságát illetően kételyek nem merültek fel, az ezt megkérdőjelező vádlotti álláspont alaptalan..

Az elsőfokú bíróság eleget tett tényállás felderítési kötelezettségének, további bizonyításnak helye nem volt. A bizonyítékok mérlegelése körében nem tett iratellenes, vagy logikátlan megállapítást a törvényszék, s az általa elfogadott bizonyítékokkal összhangban áll a tényállás.

A Be. 352. § (1) bekezdés a) pontjára figyelemmel az iratok egybehangzó adatai alapján az elsőfokú bíróság által megállapított tényállást az ítélet tábla mindössze az alábbiakkal egészítette ki, illetve helyesbítette:

Az elsőfokú ítélet 3. oldal 4. bekezdésében a tudatszűkület fennállására vonatkozó megállapítást a jogi indokolásba utalta, minthogy az jogkövetkeztetés és ezért nem a tényállás, hanem a jogi indokolás részét képezi.

Az elsőfokú ítélet 5. oldal 3. bekezdéséből és a 6. oldal 3. bekezdéséből mellőzte a szűrés erejére vonatkozó „vagy nagy erővel” megállapítást, mivel ez ütközik a Be. 4. § (2) bekezdésben foglalt azon rendelkezéssel, hogy a kétséget kizáróan nem bizonyított tény nem értékelhető a terhelt terhére, hiszen a szűrés nagy erejére vonatkozó esetleges megállapítás mint kétséget kizáróan nem bizonyított tény, a vádlott hátrányára történő értékelésnek minősül.

Kiegészítette a tényállást azzal is, hogy 1. sz. sértettet 14., míg 2. sz. sértettet 11 erőbehatás érte a vádlott részéről (első fokú 13. számú jegyzőkönyv 17. oldal 2. bekezdés). 1. sz. sértett sérülései közül az 5. oldal utolsó bekezdés utolsó, és 6. oldal 1. bekezdésében a 7., 8., 9. sorszám alatt felsorolt sérülések, illetve 2. sz. sértett sérülései közül a 6. oldal 4. bekezdésének 9. és 10. pontjában felsorolt sérülések védekezéssel sérülések (első fokú 13. számú jegyzőkönyv 16. oldal alulról a 4. és 6. bekezdése).

A mellkastáji 2 rendbeli áthatoló szúrt sérülés, valamint 1. sz. sértett halála közötti, illetve 2. sz. sértett által elszenvedett bántalmazás és a halála közötti egyenes oksági összefüggés állapítható meg (nyomozati iratok 136-141. lapszám, orvosi boncolási jegyzőkönyv és 146-151. lapszám alatti orvosszakértői vélemények 5. oldal 2. pontjai).

Egyebekben az elsőfokú bíróság tényállása helyes és hiánytalan és az a másodfokú eljárás alapját képezte.

Az elsőfokú bíróság a bizonyítékokat iratszerűen és logikusan értékelte és mérlegelte. Azzal a másodfokú bíróság kizárólag a vonatkozásban nem értett egyet, amikor a vádlott tudatszűkület állapotára tett megállapítást az elmeszakértői véleményre alapította.

Az elsőfokú iratok között 21. sorszám alatti kiegészítő elmeorvos szakértői vélemény ugyanis a tudatszűkület állapot fennállását nem állapította meg, hanem csak azt, hogy a tudatszűkület a vádlottnál **fennállhatott**. Erre tekintettel indítványozta a Szegedi Fellebbviteli Főügyészség is a tényállás erre vonatkozó megállapításának a helyesbítését.

Az ítéletábra ezt az indítványt nem osztotta. Az elmeszakértők kompetenciájába ugyanis kizárólag az elmeállapot kórosságának a vizsgálata és megállapíthatósága - valamint az, hogy a kóros elmeállapot a beszámítási képességre kizáró vagy korlátozó hatással volt-e, és ha igen, milyen mértékben - tartozik. Az erős felindulásban elkövetett emberölés alapját képező tudatszűkület viszont nem kóros, hanem éplélektani alapon jön létre, amelyből következően annak megállapítása nem is szakértői, hanem a tényekből a bíróság által levonható jogi következtetés. A szakértők ezért helyesen jártak el, amikor miután a kóros elmeállapotot kizárták, az éplélektani alapon fennálló tudatszűkület fennállásának csak a lehetőségére tettek megállapítást, és nem többre, minthogy az már a bíróság kompetenciájába tartozik. Ez a megállapítás pedig nem ténybeli, hanem jogi következtetés, s ezért annak a fentebb is kifejtettek szerint a jogi indokolásban és nem a tényállásban van a helye.

Tévesen járt el tehát az elsőfokú bíróság, amikor a szakvéleményre hivatkozással állapította meg a tudatszűkületet a vádlottnál. A következtetést azonban érdemben helytállóan ítélte meg az ítéletábra.

Az erős felindulás az elmeműködés ép lélektani talaján keletkező tudatszűkülest (tudatzavart) jelentő érzelmi állapot. Az elkövető olyan feldúlt állapotban valósítja meg a cselekményt, amelyben tudata elhomályosodik, belső egyensúlya megbomlik, és ennek eredményeként a megfontolás, megfontolás szokásos megtartása lehetetlenné válik.

Az irányadó tényállás alapján azt állapította meg a másodfokú bíróság, hogy bár a vádlott és az élettársa, 1. sz. sértett között hosszabb ideje, az italozó életmódjukból és anyagi problémáikból fakadó feszült, és olykor a kölcsönös tettegességig fajuló helyzet állt fenn, az összetűzéseik a könnyebb sérülések okozásán azonban soha nem mentek túl, lényegében az vált „megszokottá”. Jelen esetben viszont a vádlott élettársa nagyfokú fájdalommal járó súlyos égési sérüléseket okozott a vádlottnak (majd a sértett a súlyosan sérült vádlottat tovább szidalmazva nem nyújtott segítséget neki), amely következmény már lényegesen meghaladta a „megszokottakat”. Ezen, a korábbiaktól lényegesen eltérő súlyú sértetti magatartás volt az, ami kiváltotta a vádlottban azt a nagyfokú indulatot, hogy kést ragadott, és emberi mivoltából lényegében kivetkőzve, összesen 14 szúrással támadva megölte 1. sz. sértettet. A másodfokú bíróság azt állapította meg, hogy bár a vádlott is kétségtelenül ittas állapotban volt, azonban a felindultságát, cselekményét nem az alkohol hatása, hanem a sértett komoly fájdalommal járó, súlyos támadása által létrehozott, a tudatát elhomályosító intenzitású indulat váltotta ki. Ezen cselekményt rögtön követően pedig az azt észlelő 2. sz. sérelmére 11 erőbehatással megvalósítva követte el az emberölést a vádlott. A két sértett sérelmére elkövetett cselekmény közötti tér- és időbeli különbség semmiképpen nem volt olyan mértékű, hogy az feloldotta volna a vádlott tudatszűkült állapotát, és visszaállhatott volna a megfontolás szokásos megtartása. Ezért végeredményben helyes volt az elsőfokú bíróságnak az a jogkövetkeztetése, hogy a vádlott mindkét sértett megölésekor tudatszűkült állapotban volt, s ezért ilyen tartalommal utalta azt a jogi indokolásba.

A másodfokú bíróság hivatalból vizsgálta azt is, hogy a vádlott jogos védelmi helyzetben volt-e. Ennek során azt állapította meg, hogy a kölcsönös dulakodás során mind a vádlott, mind pedig 1. sz. sértett a jogtalanság talaján álltak, így ebből nem következhet a vádlott jogos védelmi helyzete, ráadásul 1. sz. sértett megölésére csak ezen tettegesség befejeződését követően került sor, amikor további támadás a sértett részéről már nem is volt várható.

Az elsőfokú bíróság foglalkozott azzal, hogy az emberölés privilegizált eseteként, erős felindulásban elkövetett emberölésként értékelhető-e a vádlott cselekménye. Annak lehetőségét elvetette arra

hivatkozással, hogy a 1. sz. sértett sérelmére elkövetett bűncselekmény elkövetésének oka az ittas állapotban ismételt anyagi ok miatt történt veszekedés, a vádlott fájdalmas sérüléséhez vezető dulakodás és a helyzetének kilátástalansága miatt együttesen a vádlottban kialakult indulat volt, míg 2. sz. sértett megöléséhez a vádlottban felé felgyülemlett sérelmek miatti indulat vezetett, s így nem állapítható meg semmilyen erkölcsileg menthető ok a vádlott cselekményeit illetően.

Az ítéletábra a fenti álláspontot 1. sz. sértett vonatkozásában nem osztotta. Az események egész folyamatát egymással összefüggésben vizsgálva kell állást foglalni abban, hogy az ölési cselekményt kiváltó éplélektani alapon képződött, tudatot elhomályosító intenzitású indulat a vádlottban külső körülmények hatására alakult-e ki, és erkölcsileg **bizonyos fokig** menthető-e a kialakulása, amely az emberölés privilegizált esetének megállapítására adhat okot (BH2012.214.).

Az ítéletábra azt állapította meg, hogy az 1. sz. sértett sérelmére elkövetett cselekményt arra tekintettel, hogy a tudatszűkült állapotot a sértett súlyos, nagy fájdalommal járó támadása okozta, ezért a vádlott rögtönös cselekvősege erkölcsileg is bizonyos fokban menthető volt. Mindezek alapján pedig a 1. sz. sértett sérelmére megvalósított bűncselekményt nem szándékos emberölésnek, hanem a Btk. 161. §-a szerint minősülő és büntetendő erős felindulásban elkövetett emberölés büntetnének minősítette.

Ilyen, erkölcsileg legalább bizonyos fokban menthető körülményt azonban nem lehetett megállapítani a 2. sz. sértett sérelmére elkövetett cselekmény esetén. Erre figyelemmel a vádlott 2. sz. sértett sérelmére megvalósított cselekményét a Btk. 160. § (1) bekezdésébe ütköző és a (2) bekezdés k) pontja szerint minősülő, a bűncselekmény elhárítására idős koránál fogva korlátozottan képes személy sérelmére elkövetett emberölés büntetnének minősítette.

E cselekmény minősítését illetően tehát osztotta az ítéletábra az elsőfokú bíróság álláspontját azzal, hogy a k) pont I. fordulatának megjelölését mellőzte, osztva a Szegedi Fellebbviteli Főügyészség álláspontját és figyelemmel a Kúria 61. számú BK véleményében kifejtettekre is.

Az idős koránál fogva a rá késsel támadó vádlottal szemben 2. sz. sértett korlátozottan volt képes védekezni. A támadás, bár felveti a különös kegyetlenség megállapíthatóságát, de az őt ért 11 erőbehatás, amelyből csak 4 volt testüreget megnyitó, még nem alapozta meg ezen minősítő körülmény megállapítását, bár ahhoz igen közeli volt.

Az elsőfokú bíróság által értékelt bűnösségi körülmények a minősítés változása és mindkét sértett sérelmére elkövetett cselekmény során fennállt tudatszűkült állapot folytán részben helyesbítésre szorultak. Így az ítéletábra mellőzte a súlyosító körülmények köréből az ittas állapotban történt elkövetést, az élet elleni bűncselekmények elszaporodottságát és a különös kegyetlenséghez közeli elkövetési módot, valamint a két minősítő körülmény folytán súlyosabb minősülést.

Mellőzte az elsőfokú bíróságnak az enyhítő körülmények értékelése körében tett azon megállapítását, hogy a megbánás súlyát csökkentette az a körülmény, hogy a vádlott a későbbiekben e megbánását a sértett hozzátartozói felé még a tárgyaláson sem fejezte ki semmilyen módon, mivel a vádlott az utolsó szó jogán ezzel ellentétes tartalmú nyilatkozatot tett (elsőfokú 22. sorszámú jegyzőkönyv 4. oldal).

További súlyosító körülmény ugyanakkor - a Szegedi Fellebbviteli Főügyészség álláspontját osztva - az elkövetés eszközének különösen veszélyes volta, mivel a vádlott egy 30 cm teljes hosszúságú,

17,6 cm pengehosszúságú konyhakéssel okozott szúrt sérüléseket a sértetteknek, amellyel szemben a védekezés korlátozott volt.

A vádlott cselekményeinek eltérő minősítése folytán az elsőfokú bíróság által figyelembe vetthez képest változott az irányadó büntetési tétel. Az erős felindulásban elkövetett emberölés 2-8 évig terjedő szabadságvesztéssel, az emberölés büntette pedig 10-20 évig, vagy életfogytig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő. A halmazati büntetés kiszabására vonatkozó Btk. 81. § (1), (2) és (3) bekezdéseinek figyelembevételével 10 évtől 25 évig terjedő szabadságvesztés, vagy életfogytig tartó szabadságvesztés is alkalmazható, a Btk. 80.§ (2) bekezdése alapján az irányadó középérték pedig 17 év 6 hónap.

Osztotta az ítéletábra az elsőfokú bíróság azon álláspontját, hogy a büntetlen előéletű, és a cselekményt követően öngyilkosságot megkísérlő vádlottal szemben a büntetési célok elérését határozott tartamú szabadságvesztés kiszabásával is elegendőnek látta.

Az irányadó középértéktől azonban az ítéletábra a vádlott javára eltért. Ennek során figyelemmel volt az egyik cselekmény enyhébb minősülésére, illetve a bűnösségi körülmének változására, s mindezekre tekintettel úgy látta, hogy a vádlott esetében az általános és egyéni bűnmegelőzési célokat a büntetési tétel középértékét el nem érő, de ahhoz közelítő 15 év 6 hónap - immáron halmazati büntetésként kiszabott - szabadságvesztés is megfelelően szolgálja.

A súlyosító körülmények számának csökkenésére és az enyhítő körülmények súlyára és jellegére figyelemmel a másodfokú bíróság a Btk. 35. § (2) bekezdése alapján a törvényben - a Btk. 37. § (3) bekezdés ad) pontja alapján - meghatározott fegyház végrehajtási fokozatnál eggyel enyhébb, a Btk. 37. § (2) bekezdés a) pontja szerinti börtön végrehajtási fokozatot határozott meg.

A kifejtettekből következik, hogy az ítéletábra az elsőfokú bíróság ítéletét a Be. 372. § (1) bekezdése alapján megváltoztatta.

Mivel az elsőfokú bíróság ítéletének további rendelkezései törvényesek, ezért azokat az ítéletábra a Be. 371. § (1) bekezdése alapján helybenhagyta azzal, hogy megállapította, hogy a vádlott jelenleg érvényes személyazonosító igazolvánnyal nem rendelkezik.

A kiszabott szabadságvesztésbe a Btk. 92. § (1) és (2) bekezdése alapján beszámította a vádlott által a mai napig előzetes fogva tartásban töltött időt.

Az első fokú eljárásban felmerült további 10.000.-Ft védői díjjal felmerült bűnügyi költség megfizetésére az ítéletábra a vádlottat a Be. 381. § (1) bekezdése és a Be. 338. § (1) bekezdése alapján kötelezte, míg a másodfokú eljárásban felmerült további 10.000.-Ft ugyancsak védői díjjal felmerült bűnügyi költség kapcsán megállapította, hogy azt az állam viseli a Be. 339. § (1) bekezdésének megfelelően.

Az ítélet ellen a Be. 386. §-a alapján fellebbezésnek nincs helye.

Szeged, 2015. október 1. napján

Dr. Mezölaki Erik s.k.
a tanács elnöke

Dr. Halász Edina s.k.
a tanács tagja, előadó

Dr. Nagy Erzsébet s.k.
a tanács tagja

A Szegedi Ítéltábla Bf.II.348/2015/14. számú ítélete és a Kecskeméti Törvényszék 8.B.17/2015/23. számú ítéletének a jelen ítélettel meg nem változtatott része a mai napon jogerőre emelkedett és végrehajtható.

Szeged, 2015. október 1.

Dr. Mezőlaki Erik s.k.
a tanács elnöke